

Dr. Rafael Navarro

Departament de Retina i Vitri de l'IMO, Institut de Microcirurgia Ocular

Professor del Màster en Vítreoretina de l'Institut de Microcirurgia Ocular

Membre del Comitè Ètic d'Investigació Clínica (CEIC) de l'IMO, Institut de Microcirurgia Ocular

Núm. col·legiat: 28.468

Currículum

Perfil professional

Soci i metge especialitzat en retina de l'IMO, Institut de Microcirurgia Ocular de Barcelona, i vocal de la Fundació IMO.

Professor de l'ESASO (European School for Advanced Studies in Ophthalmology).

Especialista en retina mèdica, la seva àrea d'especialització i d'investigació aborda les malalties de la màcula, amb un interès especial en la degeneració macular associada a l'edat (DMAE), les distròfies retinals hereditàries i la retinopatia diabètica. En aquests temes ha col·laborat en nombrosos assajos clínics multicèntrics internacionals.

Va ser professor associat d'oftalmologia a la Universitat Rovira i Virgili de Tarragona (1997-1999). Posteriorment va ser especialista en retina a l'Hospital de Sant Pau de la Universitat Autònoma de Barcelona (1999-2004) i especialista en retina a l'Hospital Clínic i Provincial de Barcelona (2005-2006).

IMO
institut de
microcirurgia
ocular

Formació

Rafael Navarro es va llicenciar en Medicina i Cirurgia General a la Universitat Autònoma de Barcelona l'any 1990.

Posteriorment va fer la Residència al servei d'Oftalmologia de l'Hospital de la Vall d'Hebron de la Universitat Autònoma de Barcelona sota la direcció del Dr. Corcóstegui.

Especialitat

És especialista en retina.

Activitat professional

Ha estat metge adjunt del Servei d'Oftalmologia a l'Hospital Joan XXIII de Barcelona.

Metge adjunt del departament de vitreoretina de l'Hospital de Sant Pau i de l'Hospital Clínic de Barcelona.

S'incorpora al departament de vitreoretina de l'IMO l'any 2000.

Docència

Ha estat professor associat d'Oftalmologia a la Universitat Rovira i Virgili de Tarragona.

Investigació

La seva àrea d'especialització i d'investigació aborda les malalties de la màcula, amb un especial interès en la degeneració macular associada a l'edat, les distròfies retinals hereditàries i la retinopatia diabètica.

En aquests temes ha col·laborat en nombrosos assajos clínics multicèntrics internacionals. Més recentment:

Investigador principal. FOVISTA. Assaig controlat fase III, aleatoritzat, doble cec, per establir la seguretat i eficàcia de l'administració intravítrea de Fovista™ (aptàmetre anti PDGF-B pegiliat) administrat en combinació amb AvastinR o EyleaR comparat amb AvastinR o EyleaR en monoteràpia en subjectes amb degeneració macular associada a l'edat neovascular subfoveal. (OPH-1004B)

Investigador principal. BIOIMAGE. Assaig clínic en fase IV per evaluar les variants genètiques de la via del VEGF com a biomarcadors d'eficàcia del tractament amb aflibercept en pacients amb degeneració macular associada a l'edat (DMAE) neovascular. (IMO- AFLI-2013-01)

Investigador principal. SPECTRI. Estudi de fase III multicèntric, randomitzat amb doble emmascarament, controlat amb simulació, per evaluar l'eficàcia i la seguretat de l'ampalimumab administrat en injecció intravítrea a pacients amb atròfia geogràfica secundària a degeneració macular associada a l'edat. (GX29185)

Investigador principal. CEDAR. Safety and Efficacy of Abicipar Pegol (AGN-150998) in Patients With Neovascular Age-related Macular Degeneration. (150998-005)

Investigador col·laborador. NEUTON. Assaig fase IV per evaluar l'eficàcia d'aflibercept en pacients amb edema macular secundari a Oclusió de la vena central de la retina (OVCR) en règim de tractament individualitzat. (AFLI -2014-01)

Investigador col·laborador. HARRIER. FASE III "Estudi de dos anys de durada, aleatoritzat, amb doble emmascarament, multicèntric i de dos grups per comparar l'eficàcia i la seguretat de RTH258 6mg en comparació a aflibercept en subjectes amb degeneració macular associada a l'edat exudativa". (RTH-258-C002)

Investigador col·laborador. AQUA. "Open-label Phase-IV study to examine the change of vision-related quality of life in subjects with diabetic macular edema (DME) during treatment with intravitreal injections of 2 mg aflibercept according to EU label for the first year of treatment". (BAY 86-5321 /17850)

Investigador col·laborador. AZURE. An open-label, randomized, active-controlled, parallel-group, Phase-3b study of the efficacy, safety, and tolerability of 2 mg aflibercept administered by intravitreal injections using two different treatment regimens to subjects with neovascular age-related macular degeneration (nAMD). (BAY 86-5321 /16598)

Investigador col·laborador. ATLANTIC. Estudi fase IV, aleatoritzat, doble cec, amb control simulat per l'anàlisi de l'eficàcia, seguretat i tolerabilitat de la monoteràpia intravítrea d' aflibercept en comparació amb aflibercept i teràpia fotodinàmica concomitant en pacients amb vasculopatia coroïdal polipodal. (ECR-AMD-2015-09)

Investigador col·laborador. VIOLET. An open-label, randomized, active-controlled, parallel-group, Phase-3b study of the efficacy, safety, and tolerability of three different treatment regimens of 2 mg aflibercept administered by intravitreal injections to subjects with diabetic macular edema (DME). (17613)

Investigador col·laborador. IRIS 2. Compensation for blindness with the Intelligent Retinal Implant System (IRIS V2) in patients with retinal dysstrophy. (CPP1E_REv2)

Investigador col·laborador. Identificació de nous gens de distròfies de retina i caracterització de les correlacions genotip-fenotip.

Altres dades d'interès

- Vocal, Fundació IMO
- Membre del Comitè Ètic d'Investigació Clínica (CEIC) de l'IMO
- Professor de ESASO (European School for Advanced Studies in Ophthalmology).
- Membre de l'American Academy of Ophthalmology (AAOO)
- Membre de Euretina
- Membre de la Societat Espanyola d'Oftalmologia
- Membre de la Societat Espanyola de Retina i Vitri (SERV)
- Membre del Club Jules Gonin

Publicacions

Varano M, Eter N, Winyard S, Wittrup-Jensen KU, **Navarro R.**, Heraghty J. "The emotional and physical impact of wet age-related macular degeneration: findings from the wAMD Patient and Caregiver Survey ". Clin Ophthalmol. 2016 Feb 3;10:257-67.

Burés-Jelstrup A., **Navarro R.** Comprender la Degeneración Macular Asociada a la Edad. Amat Editorial, Barcelona 2015

Varano M, Eter N, Winyard S, Wittrup-Jensen KU, **Navarro R.**, Heraghty J. “Current barriers to treatment for wet age-related macular degeneration (wAMD): findings from the wAMD patient and caregiver survey “.Clin Ophthalmol. 2015 Dec 1;9:2243-50.

Mazzarella S, Mateo C, Freixes S, Burés-Jelstrup A, Rios J, **Navarro R.**, García-Arumí J, Corcóstegui B, Arrondo E. “Effect of intravitreal injection of dexamethasone 0.7 mg (Ozurdex®) on intraocular pressure in patients with macular edema”. Ophthalmic Res. 2015;54(3):143-9. doi: 10.1159/000438759. Epub 2015 Sep 23.

Medeiros MD, Alkabes M, **Navarro R.**, Garcia-Arumí J, Mateo C, Corcóstegui B. *Dexamethasone intravitreal implant in vitrectomized versus nonvitrectomized eyes for treatment of patients with persistent diabetic macular edema.* J Ocul Pharmacol Ther. 2014 Nov;30(9):709-16. doi: 10.1089/jop.2014.0010. Epub 2014 Sep 26. PubMed PMID: 25259834.

Dutra Medeiros M, Postorino M, **Navarro R.**, Garcia-Arumí J, Mateo C, Corcóstegui B. *Dexamethasone intravitreal implant for treatment of patients with persistent diabetic macular edema.* Ophthalmologica. 2014;231(3):141-6. doi: 10.1159/000356413. Epub 2013 Dec 19. PubMed PMID: 24356099.

Dutra Medeiros M, Postorino M, **Navarro R.**, Garcia-Arumí J, Mateo C, Corcóstegui B. *Dexamethasone Intravitreal Implant for Treatment of Patients with Persistent Diabetic Macular Edema.* Ophthalmologica. 2013 Dec 19. [Epub ahead of print] PubMed PMID: 24356099.

Dutra Medeiros M, **Navarro R.**, Garcia-Arumí J, Mateo C, Corcóstegui B. *Dexamethasone intravitreal implant for treatment of patients with recalcitrant macular edema resulting from Irvine-Gass syndrome.* Invest Ophthalmol Vis Sci. 2013 May 7;54(5):3320-4. PubMed PMID: 23599334

Navarro R, Burés-Jelstrup A. Inherited retinal pigmentary degenerations and inherited macular dystrophies. En: Medical Retina. ESASO Course Series Vol 1. Bandello F, Corcóstegui, B. Karger, Basel, 2012.

Navarro R, Burés-Jelstrup A, Vásquez LM, Mateo C, Nau J, Corcóstegui B. Radiation maculopathy after epimacular brachytherapy for the treatment of subfoveal choroidal neovascularization secondary to age-related macular degeneration. Retinal Cases & Brief Reports 2011; 5:352 – 354.

García-García G, Aparisi MJ, Jaijo T, Rodrigo R, León AM, Ávila-Fernández A, Blanco-Kelly F, Bernal S, Navarro R, Diaz-Llopis M, Baiget M, Ayuso C, Millan JM, Aller E. Mutational screening of the USH2A gene in Spanish USH patients reveals 23 novel pathogenic mutations. *Orphanet J Rare Dis.* 2011 Oct 17; 6:65.

Pomares E, Burés-Jelstrup A, Ruiz-Nogales S, Corcóstegui B, González-Duarte R, Navarro R. Nonsense-mediated decay as the molecular cause for autosomal recessive bestrophinopathy in two unrelated families. *Invest Ophthalmol Vis Sci.* 2012 Jan 31; 53(1):532-7.

Mateo C, Burés-Jelstrup A, Navarro R, Corcóstegui B. Macular buckling for eyes with myopic foveoschisis secondary to posterior staphyloma. *Retina.* 2012 Jun; 32(6):1121-8.

Navarro R., Gris O., Broc L., Corcostegui B., "Bilateral giant retinal tear following posterior chamber phakic intraocular lens implantation". *Journal of Refractive Surgery.* May-jun; 21(3): 298-300.2005.

Navarro R., Mateo C., Corcóstegui B., Baiget M., Bernal S.R., "Choroidal Neovascularization associated with Goldmann-Favresyndrome". *Retinal cases&brief reports.* 2007.

Navarro R., Cassarol R., Mateo C., Gris O., Adan A., Corcóstegui B., "Optical Coherence Tomography Findings in Alport Syndrome". *Retinal cases & brief reports.* 2007.

Valverde D., Riveiro-Alvarez R., Bernal S., Jaakson K., Baiget M., Navarro R., Ayuso C., "Microarray-based mutation analysis of the ABCA4 gene in Spanish patients with Stargardt disease: evidence of a prevalent mutated allele". *Mol Vis* 2006, Aug11,12:9028.

Adan A., Casaroli-Marano R.P., Gris O., Navarro R., Bitrian E., Pelegrin L., Sanchez-Dalmau B. "Pathological findings in the lens capsules and intraocular lens in chronic pseudophakic endophthalmitis: an electron microscopy study". *Eye.* 2006. A. Adán, M. Solé, B. Corcostegui, R. Navarro and A. Burés. "Cytological vitreous findings in a patient with infantile neurological cutaneous and articular (CINCA) syndrome": *British Journal of Ophthalmology.* 2007. 91;121-122

Cursos i congressos

Navarro R. (2016) Ponent. Edema macular: situaciones especiales. II Curso Nuevos horizontes en el diagnóstico y tratamiento del edema macular. Barcelona

Navarro R. (2016) Poster. "Clinical and molecular characterization of the ABCA4-associated dystrophies: novel genotype-phenotype correlations". European Society Human genetics (ESHG) Conference. Barcelona

Navarro R. (2016) Panelista. Discussion of DRCR.net clinical study outcomes. Vision Academy Annual Meeting. Barcelona

Navarro R. (2015) 1) Ponent. 1.Master Class: "Myopic Maculopathies" 2."Cataract surgery in eyes with intermediate stage of AMD". 2) Panelista. Retinamour session. 3) Moderador. Live surgery. 15th Retina Academy. Barcelona

Navarro R. (2015) Ponent. ABCA4: correlación genotipo-fenotipo. Barcelona Retina Meeting. Barcelona

Navarro R. (2015) Clinical cases presentation. Reunión Desafío macular. Madrid

Navarro R. (2015) Poster. Navarro R., Granell M., Hurtado P., Gabarro L,. "Impacto de la degeneración macular asociada a la edad en la vida diaria de los pacientes y sus cuidadores". XXXV Jornadas de Economía de la Salud. Granada

Navarro R. (2015) Role of laser in DME. Retinova 2. Madrid

Navarro R. (2015) Ponent. Fluorescein angiography and DME. Allergan Symposium. Encuentro satélite del 5th European Society of Retina Specialists (EURETINA) Winter Meeting. Oxford

Navarro R. (2014). Ponent. *Eylea® Bayer Schering Pharma Advisory Board*. Barcelona.

Navarro R. (2014). Ponent. *Protocol assistance European Medial Agency (EMA). NATAC Pharma clinical trial on Retinitis Pigmentosa*. London.

Navarro R. (2014). Ponent. *ME in macular dystrophies. New horizon in the diagnosis and treatment of macular edema*. Barcelona.

Navarro R. (2014). Ponent. *Bioimage Study. Euretina Bayer Symposium*. London.

Navarro R. (2014). Ponent. *Vision Academy (Bayer) International Steering Committee*. Dubai.

Navarro R. (2014). Ponent. *Allergan Advisory Board in Diabetic Macular Edema*. Madrid.

Navarro R. (2014). *Master Class. Inherited chorioretinopathies: 14th Retina Academy*, Istanbul, Turkey. 2014

Navarro R. (2013). *Workshop. Grupo Español ARIA II Review Meeting*. Budapest.

Navarro R. (2013). Ponent. *Autofluorescence in clinical practice*. Sociedad Canaria de Oftalmología. Tenerife.

Navarro R. (2013). Ponent. *Allergan Advisory Board in Diabetic Macular edema*. Madrid.

Navarro R. (2013). 1) *Workshop. Implementing individualized treatment approaches in neovascular AMD: understanding the practical realities. Step 3 International ophthalmology Scientific Training and Education Programme*. 2) *Workshop. Clinical decision-making in DME* 3) *Workshop. DME treatment: key considerations and current challenges* 4) *Rationale for evidence based individualized treatment approaches* 4) *Workshop. Clinical decision making in neovascular AMD*. Dubai

Navarro R. (2013). Ponent. *Fundus autofluorescence management and diagnosis*. Euretina. Hamburgo.

Navarro R. (2013). Ponent. *Macular Dystrophies and autofluorescence*. Bilbao.

Navarro R. (2013). *Workshop. Step Spanish workshop. National ophthalmology Scientific Training and Education Programme*. Barcelona.

Navarro R. (2013). Ponent. *ARMD and Retinitis pigmentosa*. Sociedad Española de Especialista en Baja Visión. Barcelona.

Navarro R. (2013). Ponent. *DME in proliferative Diabetic retinopathy. International AMD & Retina Congress*. Dublín.

Navarro R. (2013). Ponent. *Long-Term treated CNV. International AMD & Retina Congress*. Dublín.

IMO
institut de
microcirurgia
ocular

Navarro R. (2013). 1) Ponent. *Diabetic macular edema threatening the fovea*. 2) Ponente. *Retinamour medical retina cases panel discussion*. 3) *Master Class. Inherited chorioretinopaties 14th Retina Academy*. Istambul.

Navarro R. (2013). Ponent. *NATAC Pharma steering committee*. Zaragoza.

Navarro R. (2013). Ponent. *Inherited diffuse retinopathies. VII symposium controversies in ophthalmology*. Barcelona.